

Облікова картка дисертації (ОКД)

Шифр спецради: ДФ 26.053.038

Відкрита

Вид дисертації: 08

Державний обліковий номер: 0821U102298

Дата реєстрації: 14-09-2021

1. Відомості про здобувача

ПІБ (укр.): Трофимчук Ксенія Ігорівна

ПІБ (англ.): Trofymchuk Kseniia I.

Шифр спеціальності, за якою відбувся захист: 041

Дата захисту: 31-08-2021

На здобуття наукового ступеня: Доктор філософії (д.філ)

Спеціальність за освітою: Філологія: англійська і французька мови

2. Відомості про установу, організацію, у вченій раді якої відбувся захист

Назва організації: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125295

Адреса: вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01030, Україна

Телефон: 380442341108

E-mail: rector@npu.edu.ua

WWW: <https://npu.edu.ua/>

3. Відомості про організацію, де виконувалася (готувалася) дисертація

Назва організації: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125295

Адреса: вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01030, Україна

Телефон: 380442341108

E-mail: rector@npu.edu.ua

WWW: <https://npu.edu.ua/>

4. Відомості про організацію, де працює здобувач

Не працює

5. Наукові керівники та консультанти

Наукові керівники

Остащук Іван Богданович (д. філос. н., професор, 09.00.11)

6. Офіційні опоненти та рецензенти

Офіційні опоненти

Горохолінська Ірина Володимирівна (д. філос. н., доцент, 09.00.11, 09.00.14)

Христокін Геннадій Володимирович (д.філос.н., професор, 09.00.11)

Рецензенти

Соловій Роман Павлович (д. філос. н., 09.00.14)

Санніков Сергій Вікторович (д. філос. н., доц., 09.00.14)

7. Підсумки дослідження та кількісні показники

Підсумки дослідження: 22 - Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Кількість сторінок: 222

Кількість додатків:

Ілюстрації:

Таблиці:

Схеми:

Використані першоджерела: 169

Кількість публікацій: 5

Кількість патентів:

Впровадження результатів роботи:

Мова документа: Українська

Зв'язок з науковими темами: 0117U004903

8. Індекс УДК тематичних рубрик НТІ

Індекс УДК: 25, 261.6

Тематичні рубрики: 21.31.51.11

9. Тема та реферат дисертації

Тема (укр.)

Сучасна теопоетика і релігійно-філософський дискурс творів Івана Багряного

Тема (англ.)

Contemporary Theopoetics And Religious-philosophical Discourse In The Works Of Ivan Bahrianyi

Реферат (укр.)

Дисертація присвячена комплексному аналізу теопоетики, виникнення якої пов'язане з ім'ям Стенлі Гоппера, науковий метод якого формувався під особливим впливом філософії Гайдеггера, «підозрою» до метафізики, онтології, надприродного в дискурсі «смерті Бога», яке знайде визначення «екзистенційної і культурної недовіри», що наштовхнуло його на пошук нових шляхів «говоріння про Бога» на рівні глибинного психологічного і символічного, у сфері домисленнєвого, де теопоетика стане способом мислення про невимовне, а Бог – метафоричним, вербальним вираженням, артикуляцією особистого буття людини у світі. Так ідеї теопоетики, що виникають в 1970-х роках на хвилі захоплення суспільства ідеєю «смерті Бога», що розглядалася як загроза зникнення християнства, пошукують можливостей

відновлення мови теології, але такої, що відповідатиме сучасному контексту. Однак вже до 1990-х проект «відновлення християнства», розпочатий Гоппером, відійшов у забуття. Згодом, вже у 2000-х, зародження підозри до християнських правих, зокрема через їх протести на ґрунті питань сексуальної етики, гендерної проблематики, соціальних і етичних стереотипів, тенденції перетворення релігії у форму насилля, систему, що замикається в собі, детермінували зацікавлення теопоетикою серед таких теологів, філософів, інтелектуалів як Роланд Фабер, Кетрін Келлер, Джон Д. Капуто, Річард Керні, Скотт Голланд, Мелані Дугвід-Мей та інших, але вже у нових і доволі різних постмодерністських визначеннях, інтерпретаціях, що прагнуть вступати в діалог з викликами сучасності. Континентальна філософія, що завжди цікавилася тісним зв'язком філософії з практикою життя, особливо такими темами як трансформації життя, розуміння тілесності й лібералізації, критика процесів, методик, практик поневолення людини та пошук шляхів звільнення. Близкість окреслених багатоаспектних проблем релігійним конотаціям спасіння зумовила вагомий вплив на «нову» теопоетику, саме тому в центрі її уваги філософія Дерріда, Ліотара, Дельоза, Фуко, Рікера та інших. Якщо теопоетика Гоппера і Вайлдера зосереджувалася довкола жанрових форм, то «нова» теопоетика – на необхідності соціальної рівності і політичної справедливості. Як і перша, так і остання, теопоетика наголошує на міждисциплінарних підходах, що продовжує експерименти над дискурсами божественного, пошукуючи мови відкритого діалогу в прихильності до множинного і різного, де навіть любов Бога переживається у різноманітному розумінні цього Бога. Відкритість теопоетики до множинності інтерпретацій, акцент на її «людськості», відкритість до культури, увага до традиції і несприйняття абстракції, раціоналізму та стереотипів може виявити значимість української культурної спадщини для християнства сьогодення, занурюючись у вимір досвіду і щоденної практики та в переживанні божественного, а не в метафізичній концепції про Бога, що в їх абсолютизації можуть призвести до жорсткого фундаменталізму чи залишитися на рівні абстрактних висловлювань, далеких від людської реальності. На прикладі творчості Івана Багряного, зокрема його твору «Сад Гетсиманський», можна помітити христологічне та кенотичне акцентування форми життя, що резонує з кенотичними аспектами теопоетики, а головне тим, що теопоетика Капуто називає слабкою силою, бажанням божественного, що народжуватиметься з глибини відчаю маленької людини, поставленої на великий «конвеєр» тотального знищення. У дисертаційній роботі вперше в українській науці проводиться дослідження теопоетики та обґрунтовується її здатність розвивати міждисциплінарні, міжкультурні, міжконфесійні підходи. Аналізується, як саме теопоетика сприяє розвитку дискурсу про божественне, що стає перехрестям зустрічі різноманітних дискурсів, здатною надати цінність публічним дискусіям через діалогічний підхід.

Реферат (англ.)

The thesis is devoted to a complex analysis of theopoetics appeared with the name of Stanley Hopper. His scientific method was formed under the influence of Heidegger's philosophy, suspicions about metaphysics, ontotheology, distrust of the supernatural in the discourse of the Death of God, which finds in Hopper's approach the definition as the «existential and cultural mistrust» that pushed him for searching some new ways of «talking about God» at the level of deep psychological and symbolic horizons of meaning, in the realm of pre-thought, where theopoetics will be a way of thinking about the unspeakable, and God – a metaphorical, verbal expression, articulation of one's being. Thus, the ideas of theopoetics that emerged in the 1970s in the wake of society's fascination with the idea of the «death of God», that was also seen as a threat to the decline of Christianity, seek to restore the language of theology in its relevance to the context. However, by the end of 1990s, the project of «restoration of Christianity» started by Hopper had fallen into oblivion. Later, in the 2000s, the emergence of mistrust about politics of Christian rights (in particular because of their protests over sexual ethics, gender issues, social and ethical stereotypes), concerns about transformation of religion into modes of violence, self-contained system, determined interest in theopoetics among such theologians, philosophers, intellectuals as Roland Faber, Catherine Keller, John D. Caputo, Richard Kearney, Scott Holland, Melanie Dugwid-May and others, but in new and quite different definitions, interpretations that seek to enter into a dialogue with the challenges of our time. Continental philosophy, which is always interested in the close connection of philosophy with the practice of life, especially in themes of the transformation of life, corporality, critique of processes, methods, practices of enslavement of individual and the search of ways to liberation, and its closeness to religious connotations of salvation, had a significant impact on the «new» theopoetics, which is why it focuses on philosophy of Derrida, Lyotard, Deleuze, Foucault, Ricœur and others. While Hopper and Wilder's theopoetics more centered around genres and forms of biblical texts, the «new» theopoetics focuses on social equality and political justice, however, both the former and the latter, theopoetics emphasizes interdisciplinary approaches that continue to experiment with discourses about divine in search of language that can open dialogue in commitment to the multiplicity and diversity, where even the love of God is experienced in different understandings of this God. Openness of theopoetics to the plurality of interpretations, emphasis on its «fully human» character, openness to culture, attention to tradition, blacklisting of abstraction, rationalism and stereotypes can reveal the importance of Ukrainian cultural heritage for Christianity today, that does not immerse in big abstract conceptions, systems about God, which in their absolutization can lead to rigid fundamentalism or remain at the level of ordinary statements far from human reality, but arises in the dimension of experience and daily practice. The works of Ivan Bahrianyi, mainly his novel Garden

of Gethsemane, can be a good example of very kenotic emphasis of the form of life that resonates with the kenotic aspects of theo-poetics, mostly with what Caputo calls a weak force, a desire of divine that arises from the depths of despair of a small man, placed face to face with totalitarian destruction. In this thesis for the first time in the Ukrainian science a research on theo-poetics and its capability to develop interdisciplinary, intercultural, interfaith approaches was carried out. It analyzes how theo-poetics contributes to the development of discourse about divine, which becomes a crossroads of meeting diversity of discourses, and able to add value to public discussions through a dialogical approach. The significance of the research is related to the analysis of the attempt to overcome the marginalization of theology and religion. Modernity carried out a systematic work of marginalizing theology, defining it as irrelevant for the understanding of reality and experience. However, this exclusion, carried out in favor of positivism, scientism and rationalism, were not able to avoid the tragedies that the twentieth century left to history and «threw» a man and society into a post-modernity or «liquid modernity», full of problems, questions and contradictions and without reference points.

Голова спеціалізованої вченої ради: Чорноморець Юрій Павлович (д.філос.н., професор, 09.00.11)

Підпис

М.П.

Відповідальний за подання документів: ПАНЧЕНКО Леся Миколаївна (Тел.: 380442397231)

Підпис

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.